

4. KVARTAL 2018

SPAREBANKEN SØR

Innhold

Nøkkeltall konsern	3
Styrets beretning	4
Resultatregnskap	13
Balanse	14
Kontantstrøm	15
Egenkapitaloppstilling	16
Noter	17
Risiko og Kapitalstyring	31
Kvartalsvis utvikling	32
Nøkkeltall konsern 2013-2018	33
Beregninger	34
Alternative resultatmål - APM	36
Erklæring i henhold til Verdipapirhandelloven § 5-6	37

Resultat (mill. kroner)	4. kv. 2018	4. kv. 2017	31.12.2018	31.12.2017
Netto renteinntekter	447	439	1 729	1 679
Netto provisjonsinntekter	82	78	318	312
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	-49	58	2	88
Sum andre driftsinntekter	3	9	23	18
Sum netto inntekter	483	584	2 072	2 097
Sum driftskostnader før tap	255	210	884	811
Driftsresultat før tap	228	374	1 188	1 286
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	-44	-12	-36	20
Resultat før skattekostnad	272	386	1 224	1 266
Skattekostnad	68	74	285	282
Resultat for perioden	204	312	939	984
Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltning				
Netto renteinntekter	1,46 %	1,54 %	1,46 %	1,53 %
Netto provisjonsinntekter	0,27 %	0,27 %	0,27 %	0,28 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	-0,16 %	0,20 %	0,00 %	0,08 %
Andre driftsinntekter	0,01 %	0,03 %	0,02 %	0,02 %
Sum netto inntekter	1,58 %	2,05 %	1,75 %	1,92 %
Sum driftskostnader før tap	0,83 %	0,74 %	0,75 %	0,74 %
Driftsresultat før tap	0,74 %	1,32 %	1,00 %	1,17 %
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	-0,14 %	-0,04 %	-0,03 %	0,02 %
Resultat før skattekostnad	0,89 %	1,36 %	1,03 %	1,16 %
Skattekostnad	0,22 %	0,26 %	0,24 %	0,26 %
Resultat for perioden	0,67 %	1,10 %	0,79 %	0,90 %
Nøkkeltall resultat				
Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	7,2 %	12,0 %	8,5 %	9,7 %
Kostnader i % av inntekter	52,8 %	36,0 %	42,7 %	38,7 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto inntekter fra finansielle instrumenter	48,0 %	39,9 %	42,7 %	40,4 %
Nøkkeltall balanse				
Forvaltningskapital			121 125	114 310
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	121 400	112 800	118 600	109 500
Netto utlån til kunder			102 942	97 518
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.			5,6 %	7,2 %
Innskudd fra kunder			56 537	55 580
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.			1,7 %	7,8 %
Innskudd i % av netto utlån			55 %	57 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)			11 845	11 108
Tap i prosent av netto utlån, annualisert			-0,17 %	0,02 %
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån			0,21 %	0,28 %
Andre nøkkeltall				
Likviditetsreserve (LCR) konsern			190 %	139 %
Likviditetsreserve (LCR) konsern - EUR			4727 %	3105 %
Likviditetsreserve (LCR) morbank			180 %	134 %
Ren kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering deleide selskaper			14,8 %	14,9 %
Kjernekapitaldekning			16,6 %	16,7 %
Kapitaldekning			18,7 %	18,9 %
Ren kjernekapital			10 517	9 890
Kjernekapital			11 591	10 965
Netto ansvarlig kapital			13 096	12 347
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)			9,1 %	9,2 %
Antall ekspedisjonssteder			34	34
Antall årsverk i bankvirksomheten			434	432
Nøkkeltall egenkapitalbeviset				
Egenkapitalbevisbrøk, vektet gjennomsnitt for perioden	17,9 %	18,7 %	17,9 %	18,7 %
Antall utstedte bevis			15 663 944	15 663 944
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (morbank)	1,6	2,8	7,7	8,9
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (konsern)	2,2	3,6	10,1	11,2
Utbytte siste år pr. egenkapitalbevis			6,0	6,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis			123,2	120,0
Kurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis			0,8	0,9
Børskurs ved utgangen av perioden			96,90	104,00

Styrets beretning

Generelt

Sparebanken Sør er et uavhengig og selvstendig finanskonsern med virksomhet innenfor bank, verdipapirhandel og eiendoms-
megling i Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark og Rogaland.

Eiendomsmeglervirksomheten drives gjennom datterselskapet Sørmeglere. Skade- og livsforsikringsprodukter leveres via for-
sikringsselskapet Frende hvor banken er deleier. Banken er også deleier i selskapene Norne Securities og Brage Finans, leveran-
dører av henholdsvis verdipapirhandel, leasing og forbruksfinansiering.

Hovedtrekk 4. kvartal 2018

- Positiv utvikling i netto renteinntekter
- Økte provisjonsinntekter
- Netto inngang på tap i kvartalet
- Godt resultat fra ordinær drift
- Økt eierandel i Frende Holding AS

Hovedtrekk 2018

- Positiv utvikling i netto renteinntekter
- Økte provisjonsinntekter
- Effektiv drift og lave kostnader
- Netto inngang på tap
- 12 måneders utlånsvekst på 5,6 prosent
- 12 måneders innskuddsvekst på 1,7 prosent
- Egenkapitalavkastning etter skatt på 8,5 prosent
- Ren kjernekapitaldekning på 14,8 prosent og uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) på 9,1 prosent
- Styret vil foreslå å utdele utbytte for 2018 på 6,00 kroner per egenkapitalbevis

Økonomiske rammebetingelser

Styringsrenten ble den 20. september 2018 økt fra 0,50 prosent til 0,75 prosent. Begrunnelsen for renteøkningen var at opp-
gangen i norsk økonomi har fortsatt, og underliggende prisvekst er nær inflasjonsmålet på 2 prosent. Norges Bank holdt renten
uendret på rentemøtet den 24. januar 2019. Norges Banks analyser tilsier en gradvis renteoppgang i årene fremover, og sentral-
banken har gitt signaler om at styringsrenten med stor sansynlighet vil bli satt opp i mars 2019.

Norsk fastlands-økonomi opplevde videre oppgang i 2018. BNP-veksten for Fastlands Norge endte ifølge Norges Bank trolig på
2,4 prosent, en oppgang på fire tideler fra 2017. Året startet noe bedre enn det sluttet, etter at andre halvår blant annet ble preget
av lavere oljepris og noe svakere vekstutsikter. I arbeidsmarkedet bedret situasjonen seg ytterligere gjennom fjoråret. Sysselset-
tingen økte og arbeidsledigheten ble ytterligere redusert.

Kapitalmarkedene i både inn- og utland har vært velfungerende. Dette har gitt konsernet tilgang til finansiering gjennom utste-
delse av obligasjoner med fortrinnsrett og seniorgjeld i 2018. Kredittspredene har økt noe i 4. kvartal 2018.

Årsveksten i innenlandsk bruttogjeld til publikum, K2, var ved utgangen av november 2018 på 5,4 prosent. Veksten i kreditt til
husholdninger og næringsliv var på henholdsvis 5,5 prosent og 5,1 prosent.

Finansdepartementet besluttet i desember 2018 å øke kravet til motsyklisk kapitalbuffer fra 2,0 prosent til 2,5 prosent med virk-
ning fra 31. desember 2019. Økningen er i tråd med anbefaling gitt av Norges Bank.

Finanstilsynet foreslo i oktober 2018 endringer i regelverket for identifisering av systemviktige finansforetak. Forslaget innebærer
at Sparebanken Sør blir å anse som systemviktig. Forslaget er på høring og er ennå ikke vedtatt.

Resultat

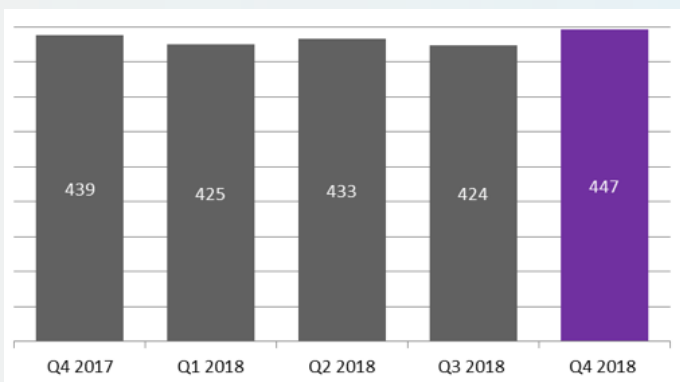
Resultat før skatt utgjorde 272 mill. kroner i 4. kvartal 2018, mot 386 mill. kroner i samme periode i 2017. Endringen skyldes i hovedsak lavere inntekter fra finansielle instrumenter, høyere kostnader og netto inngang på tap.

Egenkapitalavkastning etter skatt for konsernet utgjorde 7,2 prosent i 4. kvartal 2018, mot 12 prosent i samme periode 2017. Konsernet er solid kapitalisert og har en ren kjernekapitaldekning på 14,8 prosent og en uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) på hele 9,1 prosent.

Resultat før skatt i 2018 utgjorde 1 224 mill. kroner, mot 1 266 mill. kroner i 2017. Egenkapitalavkastningen etter skatt utgjorde 8,5 prosent i 2018, mot 9,7 prosent i 2017. Resultatet fra ordinær drift(*) har vært relativt stabilt gjennom året.

Rentenetto

Rentenetto pr. kvartal i mill. kroner

Netto renteinntekter utgjorde 447 mill. kroner i 4. kvartal 2018, mot 439 mill. kroner i 4. kvartal 2017. Konsernet satt i 3. kvartal opp renten på utlån og enkelte innskudd. Dette ble gjort etter Norges Bank sitt rentemøte den 24. september 2018. Renteendringen hadde full effekt fra 5. november. Renteøkningen gav alene et positivt bidrag til konsernets rentenetto på ca. 23 mill. kroner.

Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i 4. kvartal 2018 var 1,46 prosent, ned fra 1,54 prosent på samme tid året før.

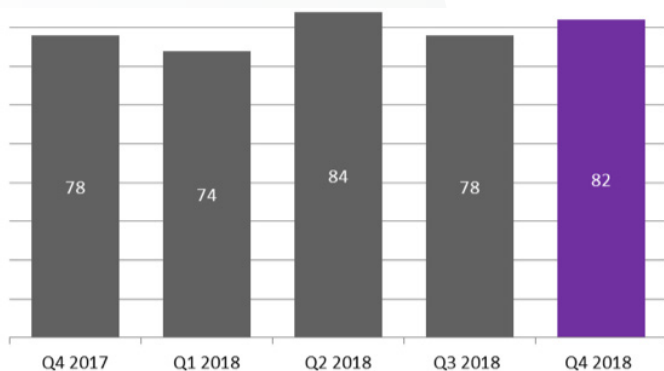
Markedsrentene har fortsatt utviklingen fra årets første måneder og har steget i 4. kvartal. Dette har gitt utslag i press på utlånsmarginene i 2018, og da spesielt innen personmarkedet. Effekten av økte markedsrenter var mindre i bedriftsmarkedet hvor ca. 80 prosent av utlånene er knyttet til NIBOR. Økte markedsrenter har også ført til bedre innskuddsmarginer.

*) Rentenetto justert for prinsippendringer, provisjonsinntekter, andre inntekter og kostnader justert for pensjon. Se også vedlegg til rapporten.

Styrets beretning

Provisjonsinntekter

Netto provisjonsinntekter pr. kvartal i mill. kroner

Netto provisjonsinntekter utgjorde 82 mill. kroner i 4. kvartal 2018, mot 78 mill. kroner i 4. kvartal 2017.

Brutto provisjonsinntekter i 4. kvartal 2018 viste 98 mill. kroner, mot 93 mill. kroner i 4. kvartal 2017.

Brutto provisjonsinntekter i 2018 utgjorde 380 mill. kroner mot 370 mill. kroner i 2017. Økningen skyldes økte inntekter fra betalingsformidling, økte inntekter fra forsikring, økte provisjonsinntekter fra Brage Finans AS, samt en engangsutbetaling på 5 mill. kroner knyttet til provisjon fra salg av livsforsikring i 1. kvartal 2018.

Provisjonsinntekter	4. kv. 2018	4. kv. 2017	Endring	2018	2017	Endring
Betalingsformidling	45	43	2	173	169	4
Eiendomsmegling	23	25	-2	105	109	-4
Øvrige produktselskaper	30	25	5	102	92	10
Sum	98	93	5	380	370	10

Finansielle instrumenter

Netto inntekter fra finansielle instrumenter ble -49 mill. kroner i 4. kvartal 2018, mot 58 mill. kroner i samme periode i 2017. Det har i 4. kvartal vært økte utlånsmarginer knyttet til fastrenteutlån, noe som har gitt utslag i negative verdiendringer på fastrenteutlån som bokføres til virkelig verdi. I tillegg har kredittspreadene i obligasjonsmarkedet økt noe i 4. kvartal, noe som har gitt negative verdiendringer i bankens likviditetsportefølje.

Netto inntekter fra finansielle instrumenter	4. kv. 2018	4. kv. 2017	Endring	2018	2017	Endring
Sertifikater og obligasjoner	-18	-3	-15	-33	26	-59
Aksjer inkl. utbytte	-3	48	-51	45	75	-30
Fastrenteutlån	-29	4	-33	-1	5	-6
Utstedte verdipapirer - sikringsbokføring	-3	1	-4	-10	-26	16
Tilbakekjøp egne utstedte obligasjoner	-3	-1	-2	-15	-22	7
Andre Finansielle instrumenter	7	9	-2	16	30	-14
Sum	-49	58	-107	2	88	-86

Sparebanken Sør har den 31. januar 2019 inngått avtale om kjøp av 4,34 prosent av aksjene i Brage. Avtalt pris var 47,4 mill. kroner. Etter kjøpet har Sparebanken Sør en eierandel på 19,87 prosent i Brage og vil fra og med kjøpstidspunktet endre regnskapsprinsipp for Brage som pr. 31.12.2018 var bokført til virkelig verdi. Investeringen er etter kjøpet definert som investering i tilknyttet selskap og konsernet vil benytte egenkapitalmetoden fremover. Kjøpet og reklassifiseringen vil gi en regnskapsmessig gevinst på ca. 7 mill. kroner i 1. kvartal 2019.

Banken har ikke foretatt verdijusteringer knyttet til eierandeler i Brage eller Norne i 2018.

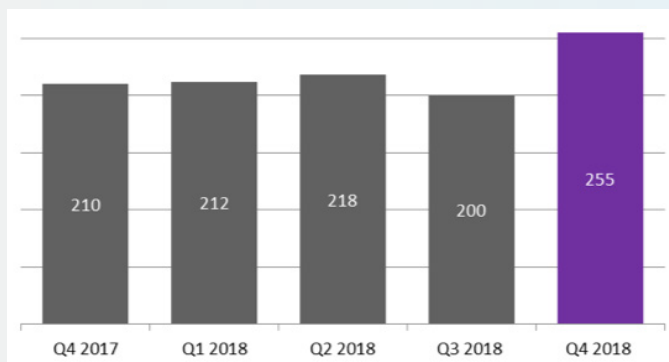
Resultateffekter knyttet til sikringsbokføring gjelder i all hovedsak verdiendring knyttet til basisswapper. Basisswappene benyttes som instrument for sikringsbokføring av gjeld med fast rente utstedt i euro. Verdien på basisswappene svinger som følge av markedsendringer og resultatføres. Dette er sikringsinstrumenter, og sett over instrumentenes løpetid er markedsverdiendringene null, forutsatt at obligasjonene holdes til forfall.

Tilknyttede selskaper

Sparebanken Sør inngikk avtale med Fana Sparebank i 3. kvartal om kjøp av 10,2 prosent av aksjene i Frende Holding AS. Selve kjøpet ble gjennomført 4. kvartal og etter kjøpet har Sparebanken Sør en eierandel på 20,2 prosent i Frende og har klassifisert Frende som tilknyttet selskap. Eierandelen føres nå etter egenkapitalmetoden og i forbindelse med reklassifiseringen har det vært gjennomført en oppkjøpsanalyse. Oppkjøpsanalysen viser merverdier utover andel bokført egenkapital i Frende på 213 mill. kroner. Merverdien vil avskrives over forventet levetid og banken har i 4. kvartal avskrevet 5 mill. kroner. Konsernet har samtidig inntektsført 1 mill. kroner som andel av resultat etter skatt i Frende.

Driftskostnader

Driftskostnader pr. kvartal i mill. kroner

Driftskostnadene utgjorde 255 mill. kroner i 4. kvartal 2018, opp fra 210 mill. kroner i samme periode i 2017.

Driftskostnadene i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde 0,83 prosent (0,74 prosent) i 4. kvartal 2018. Kostnader i forhold til inntekter ble i konsernet 52,8 prosent (36 prosent). Kostnader i forhold til inntekter, ekskl. finansielle instrumenter, var 48 prosent (39,9 prosent).

Kostnadene er høyere enn normalt i kvartalet og skyldes hovedsakelig engangskostnader knyttet til rehabilitering av bankens hovedkontor, økte pensjonskostnader og strategisk digital satsning.

Driftskostnadene utgjorde 884 mill. kroner mot 811 mill. kroner i 2017. Økningen skyldes engangskostnader knyttet til hovedkontoret i 4. kvartal, pensjonskostnader, som var 28 mill. kroner høyere ved utgangen av 4. kvartal 2018 sammenliknet med samme periode i 2017. Kostnader i forhold til inntekter var 42,7 prosent (38,7 prosent). Kostnader i forhold til inntekter, ekskl. finansielle instrumenter, var 42,7 prosent (40,4 prosent).

Banken forventer at kostnadsnivået i 2019 vil ligge på nivå med 2018.

Tap og mislighold

Netto tap på utlån viste en netto inngang på 44 mill. kroner i 4. kvartal 2018. Det var netto inngang på tap på utlån også i 4. kvartal 2017 med 12 mill. kroner.

Netto tap på utlån viste en netto inngang på 36 mill. kroner for hele 2018. I 2017 var det netto tap på utlån på 20 mill. kroner.

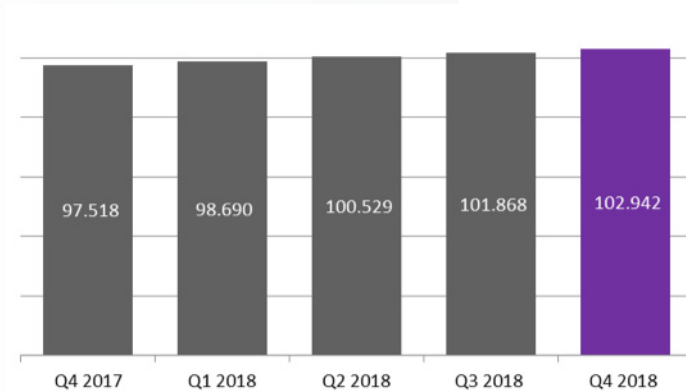
Regnskapsstandarden IFRS 9 – Finansielle instrumenter, erstattet fra og med 1. januar 2018 den tidligere standarden IAS 39. En konsekvens av implementering av ny standard er at banken har tatt i bruk ny modell for beregning av tap. Modell for nedskrivninger og overgangseffekter er beskrevet i årsregnskapet for 2017 (note 38). Konsernets nedskrivninger pr. 4. kvartal 2018 baserte seg på den nye modellen, og det har ikke vært vesentlige regnskapsmessige effekter i perioden. Nedskrivninger for konsernet utgjorde 473 mill. kroner pr. 4. kvartal 2018, tilsvarende 0,46 prosent av brutto utlån.

Brutto misligholdte lån over 90 dager var 213 mill. kroner, som utgjorde 0,21 prosent av brutto utlån. Dette var vesentlig lavere enn tilsvarende tidspunkt i 2017, hvor brutto misligholdte lån var på 273 mill. kroner, og utgjorde 0,28 prosent av brutto utlån.

Styrets beretning

Utlån

Utlån i mill. kroner

Netto utlån har de siste tolv månedene økt med 5,4 mrd. kroner til 102,9 mrd. kroner, en vekst på 5,6 prosent.

Utlånsveksten i 4. kvartal 2018 var på 1,1 mrd. kroner, som tilsvarte en vekst på 4,2 prosent (annualisert).

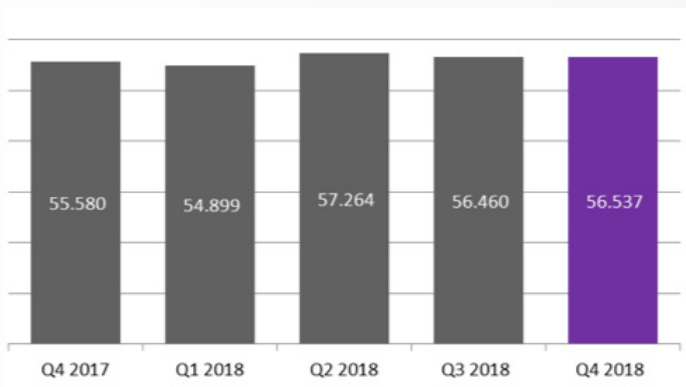
Brutto utlån til personkunder har de siste tolv måneder økt med 3,4 mrd. kroner til 67,3 mrd. kroner, en vekst på 5,3 prosent. Utlånsveksten er noe lavere enn kredittveksten i Norge. Analyser indikerer likevel at banken øker markedsandeler på boliglån i hovedmarkedet.

Brutto utlån til bedriftskunder har økt de siste tolv måneder med 1,9 mrd. kroner til 35,9 mrd. kroner, en vekst på 5,5 prosent.

Utlån til personkunder utgjorde 65 prosent (66 prosent) av totale utlån ved utgangen av 2018.

Innskudd

Innskudd i mill. kroner

Innskudd fra kunder har de siste tolv månedene økt med 1,0 mrd. kroner til 56,5 mrd. kroner, en vekst på 1,7 prosent.

Innskudd fra personkunder har økt med 0,9 mrd. kroner til 26,8 mrd. kroner, en vekst på 3,3 prosent.

Innskudd fra bedriftskunder har økt med 0,1 mrd. kroner til 29,7 mrd. kroner, en økning på 0,4 prosent.

Innskuddsdekningen i Sparebanken Sør var 55 prosent ved utgangen av 4. kvartal 2018, ned fra 57 prosent på samme tidspunkt året før.

Markedsfinansiering og likviditetsportefølje

Konsernet har en god likviditetssituasjon. Likviditetsbufferne er betryggende, og forfallstrukturen på innlånene er godt tilpasset virksomheten. Nye langsiktige innlån opptas ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett og seniorgjeld. Konsernet har tilrettelagt for langsiktig finansiering fra det internasjonale markedet gjennom etablerte EMTN programmer.

Samlet ordinær markedsfinansiering utgjorde 48,3 mrd. kroner ved utgangen av 4. kvartal 2018, hvorav 63 prosent var obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Langsiktig finansiering utgjorde 90 prosent ved utgangen av 4. kvartal 2018.

Konsernets beholdning av rentebærende verdipapirer utgjorde 14,6 mrd. kroner pr. 31. desember 2018. Konsernets likviditetsindikator for langsiktig finansiering var ved utgangen av 4. kvartal 2018 på 110 prosent.

Konsernets likviditetsreserve (LCR) utgjorde 190 prosent pr. 31. desember 2018 (180 prosent i morbank).

Rating

Sparebanken Sør har en A1 rating med «negative outlook». Justeringen av ratingutsiktene fra «stable outlook» ble gjennomført i juli 2017 for fem regionale sparebanker parallelt, og hadde sammenheng med innføringen av EUs krisehåndteringsdirektiv for norske banker.

Alle obligasjoner med fortrinnsrett som utstedes av Sparebanken Sør Boligkreditt AS, er også ratet av Moody's, og obligasjonene har en trippel A-rating (Aaa).

Ansvarlig kapital og kapitaldekning

Netto ansvarlig kapital utgjorde 13,1 mrd. kroner. Hybridkapital utgjorde 1,1 mrd. kroner og ansvarlig lån 1,6 mrd. kroner. Ved utgangen av 4. kvartal 2018 utgjorde ren kjernekapitaldekning 15,0 prosent, kjernekapitaldekningen 16,6 prosent og kapitaldekningen 18,7 prosent for konsernet Sparebanken Sør. Beregningene er basert på standardmetoden i Basel II regelverket.

Sparebanken Sør eier 15,5 prosent av Brage Finans AS, og skal forholdsmessig konsolidere eierandelen ved rapportering av kapitaldekning for samarbeidende grupper. Konsernets rene kjernekapitaldekning, inkludert forholdsmessig konsolidering av samarbeidende grupper, utgjorde 14,8 prosent, kjernekapitaldekningen 16,4 prosent og kapitaldekningen 18,5 prosent.

For morbank utgjorde ren kjernekapital 15,2 prosent, kjernekapitaldekningen 17,0 prosent og kapitaldekningen 19,5 prosent ved utgangen av 4. kvartal 2018.

Banken mottok i juli 2018 Finanstilsynets vurdering og vedtak vedrørende pilar 2-krav. Vurderingen ble gjort i tilknytning til kapitalvurderingsprosessen (SREP) for 2018, og pilar 2-kravet for Sparebanken Sør ble fastsatt til 2,0 prosent av risikovektet balanse. Kravet er knyttet til en vurdering av risikofaktorer som ikke dekkes av pilar 1-kravene, og inkluderer også ny metode for å beregne kapitalkrav tilknyttet deleid forsikringsselskap. Kapitalkrav knyttet til eierandel i Frende Holding AS utgjør alene ca. 0,3 prosentpoeng.

Konsernet oppfylte kapitalkravene for finansinstitusjoner med virkning fra 31. desember 2018 på henholdsvis 14,0 prosent for ren kjernekapital, 15,5 prosent for kjernekapital og 17,5 prosent for total kapital.

Konsernet har uttalt et mål om 14,8 prosent ren kjernekapitaldekning. Finansdepartementet besluttet i desember 2018 å øke kravet til motsyklisk kapitalbuffer med 0,5 prosentpoeng med virkning fra 31. desember 2019. Konsernet vil tilpasse seg kravet i løpet av 2019 og sikre nødvendige buffere over minimumskravet. Videre tilpasning av buffer ut over dagens nivå vil avhenge av markedsmessige forventninger.

En viktig del av konsernets målsetting er at ren kjernekapitaldekning skal være på nivå med sammenlignbare banker. Av de store regionbankene er det bare Sparebanken Sør som benytter standardmetoden i kapitaldekningsberegningen. Sparebanken Sør har vedtatt å søke finanstilsynet om godkjenning av interne modeller i kapitaldekningen (IRB). Det tas sikte på å sende søknad til Finanstilsynet i løpet av 2020.

Konsernets uvektede kjernekapitalandel (leverage ratio) utgjorde 9,1 prosent ved utgangen av 4. kvartal 2018, mot 9,2 prosent ved utgangen av 4. kvartal 2017. Bankens soliditet vurderes som meget tilfredsstillende.

Styrets beretning

Bankens egenkapitalbevis

Banken hadde pr. 31. desember 2018 utstedt 15 663 944 egenkapitalbevis. Resultat (konsern) pr. egenkapitalbevis utgjorde 2,2 kroner pr. bevis i 4. kvartal 2018, og 10,1 kroner pr. bevis i hittil i 2018. Eierbrøk for 4. kvartal 2018 var 17,9 prosent. Hybridkapitalen (fondsobligasjonslån), som er klassifisert som egenkapital, er holdt utenfor ved beregning av eierbrøk.

Utbytte

Sparebanken Sør skal gjennom god, stabil og lønnsom drift sikre at egenkapitalbeviserne oppnår konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på egenkapitalbevisene.

Overskuddet skal fordeles mellom eierandelskapitalen (egenkapitalbeviserne) og grunnfondskapitalen i samsvar med deres andel av egenkapitalen.

Ved fastsettelse av årlig utbytte skal bankens kapitalbehov ivaretas, herunder myndighetspålagte krav til kapitaldekning, forventninger hos investorer samt bankens strategiske planer.

Det er en målsetting at om lag halvparten av egenkapitalbevisernes andel av årets resultat etter skatt skal utdeles som utbytte.

Styret vil foreslå for forstanderskapet å utdele utbytte for 2018 på kr 6,00 pr. egenkapitalbevis, som utgjør ca. 59 prosent av konsernets resultat pr. egenkapitalbevis. Børskurs 31.12.2018 var 96,90 kroner og målt mot denne gir foreslått utbytte gir en direkteavkastning på 6,2 prosent. I tillegg vil det bli foreslått å avsette 40 mill. kroner til gavefondet.

Datterselskaper og samarbeidende selskaper

Bankens heleide datterselskap **Sparebanken Sør Boligkreditt AS** har konsesjon til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett (OMF), og benyttes som et instrument i bankens langsiktige fundingstrategi. Pr. 31. desember 2018 hadde banken overført boliglån på 38,7 mrd. kroner til selskapet, tilsvarende 58 prosent av samlede utlån til personmarkedet.

Bankens egen eiendomsmeglervirksomhet, **Sørmegleren**, er den klart ledende megleren på Sørlandet. Sørmegleren leverer positive resultater i 2018, men resultatet er noe svakere enn 2017.

Frende Holding AS (eierandel 20,2 prosent) er morselskapet til Frende Skadeforsikring AS og Frende Livsforsikring AS, som tilbyr skade- og livsforsikring til privatpersoner og bedrifter.

Frende Holding AS oppnådde i 2018 et resultat før skatt på 84,7 mill. kroner (301 mill. kroner), og en egenkapitalavkastning på 4,0 prosent (19,9 prosent). Årets tre første kvartaler var preget av en utfordrende skadesituasjon i Frende Skade. Dette snudde i siste del av året, og 4. kvartal ble det beste kvartalet i selskapets historie når det gjelder forsikringssskader. Combined ratio for kvartalet endte på 85,5 prosent. Frende Liv har hatt et år med gode risikoresultater med en noe svakere utvikling i 4. kvartal.

I 4. kvartal isolert er resultat før skatt på 24,2 mill. kroner (81,5 mill. kroner). Resultatet er preget av god forsikringsteknisk drift på skadesiden, mens Livselskapet har hatt noe negativ utvikling i kvartalet. Finansavkastningen i 4. kvartal var preget av uro i finansmarkedene, og endte med et resultat på minus 48,4 mill. kroner

Frende Skade fikk et resultat før skatt på 10,9 mill. kroner (177,4 mill. kroner) for 2018 etter et år med mange store branner og høy skadefrekvens spesielt på bil de 3 første kvartalene, men med positiv utvikling i 4. kvartal. Selskapet har totalt 1.994 mill. kroner (1.789 mill. kroner) i bestandspremie, en økning på 205 mill. kroner i løpet av året. Bestandspremien er fordelt på over 164 000 kunder. Egenkapitalavkastningen for Frende Skade var 0 prosent i 2018 (15,7 prosent).

Skadeprosenten for året endte på 81,5 prosent i 2018 (76,9 prosent), og selskapets combined ratio ble 100,4 prosent (96,2 prosent). Finansavkastningen endte på 16,6 mill. kroner i 2018 (114,3 mill. kroner), som tilsvarer 0,7 prosent.

Markedsandelen innen skadeforsikring økte med vel 0,2 prosent-poeng til ca. 3,5 prosent.

Frende Liv fikk et resultat før skatt på 78,7 mill. kroner (127,2 mill. kroner) for 2018. Selskapet har gode risikoresultater og god utvikling i kostnadsresultatet. Bestandspremien er ved utgangen av året på totalt 895 millioner kroner. Egenkapitalavkastningen for Frende Liv var 16,9 prosent (34,2 prosent).

I 2019 forventer Frende fortsatt god vekst. Etter et relativt svakt år i 2018, både for bransjen og for Frende, forventes resultatene på skadesiden og på finans å være tilbake på normalnivå i 2019, noe som igjen vil gi en betydelig resultatforbedring for konsernet.

Brage Finans AS (eierandel 15,5 prosent) er et finansieringsselskap som tilbyr leasing og salgspantlån til bedrifts- og privatmarkedet. Selskapet har hovedkontor i Bergen med kontorer i Ålesund, Stavanger og Kristiansand. Distribusjon av selskapets produkter skjer hovedsakelig gjennom eierbanker, eget salgssapparat og via forhandlere.

Brage Finans AS (Brage) oppnådde i 2018 et resultat før skatt på 93,9 mill. kroner, en resultatforbedring på 35,7 mill. kroner (61 prosent) fra 2017. Sterk utlånsvekst innenfor både bedriftsmarkedet og privatmarkedet er blant hovedårsakene til selskapets resultatframgang. Resultatet gav en egenkapitalavkastning på 7,6 prosent i 2018, sammenlignet med 6,5 prosent for 2017.

Selskapets kostnadsprosent falt fra 44 prosent til 39 prosent i 2018.

Norne Securities AS (eierandel 17,6 prosent) er et verdipapirforetak som tilbyr internetthandel, tradisjonelle meglertjenester og corporate finance tjenester.

I fjerde kvartal var det et betydelig fall i aksjemarkedene, noe som var negativt for Norne Securities sin omsetning både for nett-handel (online) og ordinær aksjemegling. Det bidro også til utsettelse i gjennomføring av prosjekter innenfor corporate finance. I 2018 har Norne videreutviklet rollen som Norges ledende rådgiver og tilrettelegger for egenkapitalbevis i norske sparebanker med mer enn ti gjennomførte emisjoner.

Selskapet har videre spisset virksomheten i to klare markedsområder: Online aksje- og fondshandel til privatkundemarked og Corporate Finance- og Investeringsrådgivning til bedriftskundemarkedet og profesjonelle investorer.

Balder Betaling AS (eierandel 22 prosent) eies av Sparebanken Sør sammen med 14 andre sparebanker. Selskapet har en eierandel på 10,5 prosent i Vipps AS, og har som mål å videreutvikle Vipps sammen med øvrige eiere.

Utsiktene fremover

Styret anser resultatet for 2018 som tilfredsstillende. 2018 har vært et år med press på marginer og lavere finansinntekter enn tidligere. Banken har hatt en positiv utvikling siste kvartal i form av økte rente- og provisjonsinntekter og netto inngang på tap. Banken er godt posisjonert til å levere gode resultater i 2019. Rammebetingelsene for norsk økonomi og for Sparebanken Sør i den nærmeste tiden synes å være gode.

Boligprisene i bankens hovedmarkeder har hatt en positiv, men moderat utvikling over flere år. Statistikken for 2018 viste en svak positiv vekst i boligprisene i bankens markedsområde. Konsernets utlån med pant i bolig er godt sikret, og konsernet står godt rustet for å møte eventuelle fall i boligprisene. Dette underbygges av gjennomførte stresstester.

Norges Bank endret styringsrenten 20. september 2018 fra 0,50 til 0,75 prosent. Sentralbankens analyser tilsier en gradvis renteoppgang i årene fremover, og sentralbanken har gitt signaler om at styringsrenten mest sannsynlig vil bli satt videre opp i mars 2019.

Konsernet har et krav til ren kjernekapital, inkludert nytt pilar 2-tillegg på 2,0 prosent, som utgjør 14,0 prosent. Finansdepartementet besluttet i desember 2018 å øke kravet til motsyklisk kapitalbuffer med 0,5 prosentpoeng med virkning fra 31. desember 2019 og konsernets krav til ren kjernekapital øker da til 14,5 prosent. Konsernet har, før økt krav til motsyklisk kapitalbuffer, en målsetning om ren kjernekapitaldekning på 14,8 prosent. Styret vil i 2019 gjennomføre en prosess knyttet til fremtidige kapitalmål, hvor krav til motsyklisk kapitalbuffer vil bli hensyntatt. Dersom det foreslåtte regelverket for identifisering av systemviktige foretak blir vedtatt, vil dette bli hensyntatt ved fastsettelse av nye kapitalmål. Ved utgangen av 2018 er ren kjernekapitaldekning 14,8 prosent.

Den 19. oktober sendte Finanstilsynet brev til Finansdepartementet hvor det ble gitt en tilrådning om endring i forskriftskriterier for systemviktige foretak. En eventuell godkjenning av forskriftsendringen vil sannsynligvis medføre at Sparebanken Sør blir ansett som systemviktig og dermed kunne få økt krav til ren kjernekapital.

Konsernet har en langsiktig ambisjon om en utlånsvekst i overkant av kredittveksten i 2019. Konsernet har et mål om en egenkapitalavkastning på 9 prosent.

Styrets beretning

Konsernet implementerte i 2018 standarden IFRS 9, som har hatt betydning for beregning av konsernets tapskostnad. Konsernet avsetter for forventede tap, og det forventes noe større svingninger i tapskostnader fremover. Basert på bankens sammensetning av utlånsporteføljen, konjunkturutviklingen og lokale markedsforhold, forventes det at tapene i Sparebanken Sør vil ligge på et lavt nivå for 2019.

Banken skal i tråd med vedtatt strategi ha høy oppmerksomhet på kostnader og langsiktig verdiskaping. Bankens investeringer i teknologi vil fortsette, og skal bidra til kostnadseffektiv drift, samt muliggjøre effektivisering av kontorstrukturen. Dette, sammen med god kvalitet i kredittarbeidet, vil bidra til fortsatt lønnsom vekst og utvikling for Sparebanken Sør.

Hendelser etter kvartalets utløp

Det har ikke vært registrert hendelser etter 31. desember 2018 som påvirker kvartalsregnskapet.

Arendal, 7. februar 2019

Stein A. Hannevik
styrets leder

Inger Johansen
nestleder

Tom Erik Jebsen

Erling Holm

Marit Kittilsen

Mette Ramfjord Harv

Jan Erling Tobiassen
ansattes representant

Gunnhild Tveiten Golid
ansattes representant

Geir Bergskaug
adm. direktør

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN				
31.12.	31.12	4. kvart.	4. kvart.		4. kvart.	4. kvart.	31.12	31.12	
2017	2018	2017	2018	Noter	2018	2017	2018	2017	
1 878	1 291	516	342	Renteinntekter fra eiendeler vurdert til amortisert kost	3	728	661	2 778	2 613
327	1 012	37	264	Renteinntekter fra eiendeler vurdert til virkelig verdi	3	98	79	367	340
884	951	218	257	Rentekostnader	3	379	301	1 416	1 274
1 321	1 352	335	349	Netto renteinntekter	3	447	439	1 729	1 679
321	346	83	93	Provisjonsinntekter		98	93	380	370
58	62	15	16	Provisjonskostnader		16	15	62	58
263	283	68	77	Netto provisjonsinntekter		82	78	318	312
23	16	-	-	Utbytte		-	-	7	15
121	19	58	-41	Netto inntekter fra andre finansielle instrumenter		-49	58	-5	73
144	35	58	-41	Netto inntekter fra finansielle instrumenter		-49	58	2	88
	13	-	-4	Inntekter fra eierinteresser i tilknyttede selskaper		-4		13	
16	9	7	2	Andre driftsinntekter		7	9	10	18
16	22	7	-2	Sum andre inntekter		3	9	23	18
1 744	1 692	468	383	Sum netto inntekter		483	584	2 072	2 097
374	415	103	121	Personalkostnader		144	123	499	453
29	29	8	8	Av- og nedskr. på varige driftsmidler og immat. eiendeler		10	9	30	30
309	338	75	98	Andre driftskostnader		101	78	355	328
712	782	186	227	Sum driftskostnader før tap		255	210	884	811
1 032	910	282	156	Driftsresultat før tap		228	374	1 188	1 286
20	-33	-12	-44	Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	4	-44	-12	-36	20
1 012	943	294	200	Resultat før skattekostnad	2	272	386	1 224	1 266
217	212	52	50	Skattekostnad		68	74	285	282
795	731	242	150	Resultat for perioden		204	312	939	984
				Minoritetsinteresser		1	1	1	1
795	731	242	150	Majoritetsinteresser		203	311	938	983
8,9	7,7	2,8	1,6	Resultat/utvannet resultat pr. egenkapitalbevis (i hele kroner)		2,2	3,6	10,1	11,2
Utvidet resultatregnskap									
<i>Poster som ikke vil bli omklassifisert til resultatet</i>									
-13				Resultatført estimatavvik pensjoner				0	-13
3				Skatteeffekt				0	3
<i>Poster som vil bli omklassifisert til resultatet</i>									
	0		0	Verdiendring basiswapper		-4		-20	
				Verdiendring utlån med pant i bolig				0	
	0		0	Skatteeffekt		-1		5	
-10	0	0	0	Sum utvidet resultat		-5	-	-15	-10
785	731	242	150	Sum totalresultat for perioden		199	312	924	974
				Minoritetsinteresser		1	0	1	1
				Majoritetsinteresser		198	312	923	973
8,8	7,7	2,8	1,6	Totalresultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (i hele kroner)		2,1	3,6	9,9	11,1

Balanse

MORBANK		Mill. kroner	KONSERN		
31.12.	31.12.			31.12.	31.12.
2017	2018	EIENDELER	Noter	2 018	2017
1 143	1 287	Kontanter og fordringer på sentralbanker		1 288	1 143
3 516	3 010	Utlån til kredittinstitusjoner		119	236
66 595	64 263	Netto utlån til kunder	4,5,6,8,10	102 942	97 518
12 660	17 691	Obligasjoner og sertifikater	10	14 598	13 468
572	369	Aksjer	10	370	572
385	197	Finansielle derivater	10,11	619	754
1 256	1 858	Eierinteresser i konsernselskaper			
39	584	Eierinteresser i tilknyttede selskaper		584	39
15	22	Immaterielle eiendeler		22	15
387	387	Varige driftsmidler		413	416
81	90	Andre eiendeler		171	149
86 649	89 758	SUM EIENDELER	2,10	121 125	114 310
GJELD OG EGENKAPITAL					
974	2 261	Gjeld til kredittinstitusjoner		1 918	902
55 593	56 546	Innskudd fra kunder	2,7,10	56 537	55 580
17 848	18 027	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	10,12	48 323	44 343
283	179	Finansielle derivater	10,11	179	306
228	223	Betalbar skatt		309	299
219	288	Annen gjeld		328	256
87	61	Avsetninger for forpliktelser		61	87
43	51	Utsatt skatt		21	25
1 404	1 604	Ansvarlig lånekapital	10,12	1 604	1 404
76 679	79 240	Sum gjeld		109 280	103 202
1 575	1 576	Eierandelskapital	13	1 576	1 575
1 075	1 075	Hybridkapital		1 075	1 075
7 320	7 867	Annen egenkapital		9 194	8 458
9 970	10 518	Sum egenkapital	9	11 845	11 108
86 649	89 758	SUM GJELD OG EGENKAPITAL	2,10	121 125	114 310

MORBANK		Mill. kroner	KONSERN	
31.12.	31.12.		31.12.	31.12.
2017	2018		2018	2017
2 212	2 417	Renteinnbetalinger	3 258	2 951
-922	-1 059	Renteutbetalinger	-1 518	-1 317
312	348	Andre innbetalinger	380	337
-677	-716	Driftsutbetalinger	-823	-794
11	8	Inngått på konstaterte tap	8	11
-185	-225	Betalt periodeskatt	-291	-259
-21	-27	Betalte gaver	-27	-21
4 006	954	Endring innskudd fra kunder	958	4 008
-3 790	2 286	Endring utlån til kunder	-5 464	-6 650
21	246	Endring innskudd fra kredittinstitusjoner	-41	35
967	4 232	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-3 560	-1 699
8 179	15 353	Innbetaling vedr. verdipapirer	17 414	8 278
-9 826	-20 473	Utbetaling vedr. verdipapirer	-18 568	-9 874
30	6	Innbetaling vedr. salg av driftsmidler	11	66
-24	-50	Utbetaling vedr. kjøp av driftsmidler	-51	-28
	-246	Utbetaling Investering i datterselskaper og tilknyttede selskap	-246	
62	-474	Endring andre eiendeler	-3	-178
-1 579	-5 884	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-1 443	-1 736
-1 305	506	Endring utlån til kredittinstitusjoner	117	-80
721	1 039	Endring innskudd fra kredittinstitusjoner	1 055	689
4 550	3 900	Innbetalinger obligasjonsgjeld	13 770	10 810
-3 174	-3 656	Utbetalinger obligasjonsgjeld	-10 052	-8 069
-141	-150	Utbetaling utbytte og renter hybridkapital	-150	-141
450		Emisjon hybridkapital		450
-200		Innfridd hybridkapital		-200
200	600	Emisjon ansvarlig lån	600	200
	-400	Innfridd ansvarlig lån	-400	
-143	-43	Endring annen gjeld	208	122
958	1 796	Netto kontantstrøm fra finansieringsvirksomhet	5 148	3 781
346	144	Netto endring likvider	145	346
797	1 143	Likviditetsbeholdning 01.01	1 143	797
1 143	1 287	Likviditetsbeholdning ved utgangen av perioden	1 288	1 143

Egenkapitaloppstilling

KONSERN	Egenkapital	Overkurs	Utjevning	Hybrid	Grunnfonds	Gave	Annent	Minoritets	
Mill. kroner	bevis	fond	fond	kapital	kapital	fond	egenkapital	interesser	SUM
Balanse 31.12.2016	783	451	297	825	6 606	42	1 044	3	10 051
Utdelt utbytte 2016							-94	0	-94
Resultat 2017			46	47	568	40	282	1	984
Betalte renter hybridkapital				-47					-47
Innfridd hybridkapital				-200					-200
Emisjon hybridkapital				450	-1				449
Utvidet resultat			-2		-8				-10
Disponert av gavefond						-21			-21
Andre endringer							-2	-2	-4
Balanse 31.12.2017	783	451	341	1 075	7 165	61	1 230	2	11 108
Utdelt utbytte 2017							-94		-94
Overgangsvirkning IFRS 9			1		4		-3		2
Resultat 2018			0	56	0	0	883		939
Betalte renter hybridkapital				-56					-56
Utvidet resultat							-15		-15
Disponert av gavefond						-39			-39
Andre endringer							1	-1	0
Balanse 31.12.2018	783	451	342	1 075	7 169	22	2 002	1	11 845
MORBANK									
Balanse 31.12.2016	783	451	297	825	6 606	42	94		9 098
Utdelt utbytte 2016							-94		-94
Resultat 2017			46	47	568	40	94		795
Betalte renter hybridkapital				-47					-47
Innfridd hybridkapital				-200					-200
Emisjon hybridkapital				450	-1				449
Utvidet resultat			-2		-8				-10
Disponert av gavefond						-21			-21
Andre endringer									0
Balanse 31.12.2017	783	451	341	1 075	7 165	61	94	0	9 970
Utdelt utbytte 2017							-94		-94
Overgangsvirkning IFRS 9			1		4				5
Resultat 2018			0	56	0	0	675		731
Betalte renter hybridkapital				-56					-56
Utvidet resultat					0				0
Disponert av gavefond						-39			-39
Balanse 31.12.2018	783	451	342	1 075	7 169	22	675	0	10 518

1. REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med Internasjonale Standarder for Finansiell rapportering, IFRS, herunder IAS 34. Regnskapsprinsippene er de samme som ble lagt til grunn i årsregnskapet for 2017 dersom ikke annet er spesifisert.

Banken endret 01.01.2018 regnskapsprinsipp for innregning, fraregning, klassifisering og måling av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbøkføring fra tidligere IAS 39 til IFRS 9. For utfyllende beskrivelser av regnskapsmessige effekter av overgangen til ny regnskapsstandard, regnskapsprinsipper samt beskrivelser av bankens benyttede tapsmodell vises det til årsregnskapet for 2017 note 38.

Det er ikke øvrige nye standarder gjeldende for 2018 som har hatt vesentlig betydning for regnskapet. Skattesats på 25 prosent er lagt til grunn ved utarbeidelse av kvartalsregnskapet.

2. SEGMENTRAPPORTERING

Rapportering pr. segment	31.12.2018				31.12.2017			
	PM	BM	Ufordelt og elimin.	Totalt	PM	BM	Ufordelt og elimin.	Totalt
Resultatregnskap (Mill. kroner)								
Netto renteinntekter	1 000	686	43	1 729	1 021	653	5	1 679
Netto andre driftsinntekter	194	73	76	343	187	67	164	418
Driftskostnader	383	99	402	884	371	95	345	811
Driftsresultat før tap pr. segment	811	660	-283	1 188	837	625	-176	1 286
Tap på utlån og garantier	12	-25	-23	-36	7	46	-33	20
Resultat før skatt pr. segment	799	685	-260	1 224	830	579	-143	1 266
Netto utlån til kunder	68 206	34 819	-84	102 942	64 545	33 025	-51	97 518
Andre eiendeler			18 183	18 183			16 792	16 792
Sum eiendeler pr. segment	68 206	34 819	18 099	121 125	64 545	33 025	16 741	114 310
Innskudd fra og gjeld til kunder	28 719	21 208	6 610	56 537	27 771	21 387	6 423	55 580
Mellomregn./annen gjeld	39 488	13 611	-355	52 744	36 774	11 638	-790	47 622
Sum gjeld pr. segment	68 206	34 819	6 254	109 280	64 545	33 025	5 633	103 202
Egenkapital			11 845	11 845			11 108	11 108
Sum gjeld og egenkapital pr. segment	68 206	34 819	18 099	121 125	64 545	33 025	16 741	114 310

3. RENTEINTEKTER OG RENTEKOSTNADER

MORBANK		Renteinntekter	KONSERN	
31.12. 2017	31.12. 2018	Mill. kroner	31.12. 2018	31.12. 2017
		<i>Renter fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>		
42	75	Renter av fordringer på kredittinstitusjoner	10	9
1835	1217	Renter av utlån til kunder	2768	2606
1878	1219	Sum renter fra finansielle instrumenter vurder til amortisert kost	2778	2615
		<i>Renter fra finansielle instrumenter utpekt til virkelig verdi over resultat:</i>		
172	150	Renter av utlån til kunder (fastrenteutlån)	150	172
156	198	Renter av sertifikater og obligasjoner	217	168
328	348	Sum renter fra fin. instr. vurder til virkelig verdi over resultat	367	340
		<i>Renter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat</i>		
	664	Renter av utlån til kunder (lån med pant i bolig)		
	664	Sum renter fra fin. instr. til virkelig verdi over utvidet resultat		
2205	2303	Sum renteinntekter	3144	2954
MORBANK		Rentekostnader	KONSERN	
31.12. 2017	31.12. 2018	Mill. kroner	31.12. 2018	31.12. 2017
		<i>Rentekostnader fra finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost:</i>		
6	19	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	19	5
521	547	Renter på innskudd til kunder	543	517
281	305	Renter på utstedte verdipapirer	774	675
32	41	Renter på ansvarlig lånekapital	41	32
45	39	Avgift Bankens Sikringsfond og andre rentekostnader	39	45
884	951	Sum rentekostnader fra fin.instr. vurder til amortisert kost	1416	1274
884	951	Sum rentekostnader	1416	1274

4. TAP PÅ UTLÅN, GARANTIER OG UBENYTTET KREDITTER

Avsetning for tap og periodens tapskostnad er beregnet iht ny regnskapsstandard IFRS 9 og er basert på forventet kreditttap (ECL) ved bruk av 3-trinns metode som er beskrevet i note 38 i årsregnskapet for 2017.

Tall for tilsvarende periode i fjor samt pr. 31.12.17 er satt opp etter IAS 39 med daværende tapsmodell. Tall for inneværende periode vil således ikke være direkte sammenlignbare med tidligere perioder.

MORBANK		Mill. kroner	KONSERN	
31.12.17	31.12.18	Periodens tapskostnad	31.12.18	31.12.17
	-3	Periodens endring i nedskrivninger trinn 1	-3	
	-3	+ Periodens endring i nedskrivninger trinn 2	-7	
	-44	+ Periodens endring i nedskrivninger trinn 3	-43	
	22	+ Periodens konstaterte tap	22	
3		Periodens endring i individuelle nedskrivninger		3
-30		+ Periodens endring i gruppenedskrivninger		-30
50		+ Periodens konst. tap som det tidligere år er foretatt individuell nedskrivning for		50
8		+ Periodens konst. tap som det tidligere år ikke er foretatt ind. nedskrivning for		8
4	4	+ Inntektsført som renter	4	4
11	8	- Periodens inngang på tidligere konstatert tap	8	11
-4	-1	+ Endring i nedskrivninger på garantier	-1	-4
20	-33	= Periodens tapskostnad	-36	20

MORBANK

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Forventet tap	Forventet tap	Forventet tap	
	over 12 måneder	over levetiden	over levetiden	
	til instrumentet	til instrumentet	til instrumentet	Totalt
MILLIONER KRONER				
Tapsavsetning pr 1.1.2018	49	91	415	555
Overføringer				
Overført til trinn 1	31	-28	-3	0
Overført til trinn 2	-5	5	0	0
Overført til trinn 3	0	-1	1	0
Tap på nye utlån	18	15	29	62
Tap på fraregnet utlån*	-10	-15	-83	-108
Tap på gamle lån og andre endringer	-39	23	-29	-44
Tapsavsetning pr 31.12.2018	44	91	330	466
Avsetning tap på utlån	38	85	327	450
Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	6	6	3	16
Sum tapsavsetning	44	91	330	466

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd.

I tabellen inngår også nedskrivninger på utenom balanseposter (ubenyttet kreditter og garantier). Disse er presentert som annen gjeld i balansen.

KONSERN

	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	
	Forventet tap	Forventet tap	Forventet tap	
	over 12 måneder	over levetiden	over levetiden	
	til instrumentet	til instrumentet	til instrumentet	Totalt
MILLIONER KRONER				
Tapsavsetning pr 1.1.2018	51	99	416	566
Overføringer				
Overført til trinn 1	35	-32	-3	0
Overført til trinn 2	-5	5	0	0
Overført til trinn 3	0	-1	1	0
Tap på nye utlån	19	16	29	64
Tap på fraregnet utlån *	-10	-17	-83	-110
Tap på gamle lån og andre endringer	-44	23	-24	-46
Tapsavsetning pr 31.12.2018	45	94	335	473
Avsetning tap på utlån	39	88	331	458
Avsetning tap på garantier og ubenyttede kreditter	6	6	3	16
Sum tapsavsetning	45	94	335	473

* Tap på fraregnet utlån knytter seg til tap på lån som er innfridd eller overført mellom bank og kredittforetak.

I tabellen inngår også nedskrivninger på utenom balanseposter (ubenyttet kreditter og garantier). Disse er presentert som annen gjeld i balansen.

For endringer i balanseposter fra 31.12.2017 til 01.01.2018 som følger av overgang til ny regnskapsstandard vises det til note 38 i årsregnskapet for 2017. Påfølgende tabell viser rapporterte tall for tilsvarende periode i fjor samt pr. 31.12.17 i hht IAS 39.

MORBANK		Mill. kroner	KONSERN	
31.12.17		Individuelle nedskrivninger	31.12.17	
385		Individuelle nedskrivninger ved periodestart	385	
50		- Tilbakeføring av nedskrivninger som følge av periodens konstateringer	50	
27		+ Økte individuelle nedskrivninger i perioden	27	
50		+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden	50	
24		- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	24	
388		= Individuelle nedskrivninger ved perodeslutt	388	

MORBANK			KONSERN	
31.12.17		Nedskrivning på grupper av utlån	31.12.17	
204		Nedskrivning på grupper av utlån ved periodestart	210	
-30		+ Periodens endring i gruppenedskrivninger	-30	
174		= Nedskrivning på grupper av utlån ved perodeslutt	180	

5. MISLIGHOLDTE ENGASJEMENTER

Et misligholdt engasjement er summen av en kundes totale engasjement dersom en del av engasjementet har vært overtrukket eller hatt restanse over kr. 1.000 i mer enn 90 dager.

Referer til note 38 i årsrapporten for 2017 for en detaljert beskrivelse av engasjement som plasseres i trinn 3 ved beregning av forventet tap.

MORBANK		Mill. kroner	KONSERN	
31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
273	213	Brutto misligholdte > 90 dager	213	273
60		Individuelle nedskrivninger		60
	51	Trinn 3 nedskrivninger	51	
213	162	Netto misligholdte engasjementer	162	213
0,41 %	0,33 %	Brutto misligholdte > 90 dager i % av brutto utlån	0,21 %	0,28 %

6. NEDSKRIVNINGER FORDELT PÅ SEKTOR, NÆRING OG TRINN

MORBANK				Mill. kroner		KONSERN			
Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Sum tap pr 31.12.18		Sum tap pr 31.12.18	Trinn 3	Trinn 2	Trinn 1	
3	11	31	44	Personkunder	52	31	17	5	
0	0	0	0	Offentlig	0	0	0	0	
0	0	1	2	Primærnæring	2	1	0	0	
1	2	35	38	Industri	38	35	2	1	
11	9	36	56	Utvikling av eiendom	56	36	9	10	
1	5	90	95	Oppføring av bygninger	96	91	4	1	
22	52	100	174	Eiendomsdrift	173	101	50	22	
1	2	7	9	Transport	9	7	1	1	
1	4	20	25	Varehandel	25	20	4	1	
0	1	0	1	Hotell og restaurant	1	0	0	0	
1	1	0	2	Borettslag	2	0	1	0	
1	3	9	13	Forretningsmessig tjenesteyting	13	9	3	1	
3	2	3	7	Sosial tjenesteyting	7	3	2	3	
44	91	330	466	Sum tapsavsetninger på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	473	335	94	45	
38	85	327	450	Tapsavsetninger på utlån	458	331	88	39	
6	6	3	16	Tapsavsetninger på ubenyttede kreditter og garantier	16	3	6	7	
44	91	330	466	Sum tapsavsetninger	473	335	94	45	

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

Beregnet tap pr 31.12.2018 basert på de ulike trinnene i tapsmodellen.

Millioner kroner

Konsern		Trinn	Engasjementbeløp	I %	Beregnet tap	I %
Næringskunder	1	34 407	30,1 %	40	8,4 %	
	2	5 787	5,1 %	79	16,6 %	
	3	781	0,7 %	304	64,2 %	
Næringskunder totalt		40 974	35,8 %	422	89,2 %	
Personkunder	1	68 055	59,5 %	5	1,0 %	
	2	5 205	4,5 %	15	3,2 %	
	3	229	0,2 %	31	6,6 %	
Personkunder totalt		73 489	64,2 %	51	10,8 %	
Sum		114 463	100,0 %	473	100,0 %	

Millioner kroner

Morbank		Trinn	Engasjementbeløp	I %	Beregnet tap	I %
Næringskunder	1	34 402	45,8 %	41	8,8 %	
	2	5 787	7,7 %	80	17,3 %	
	3	781	1,0 %	300	64,4 %	
Næringskunder totalt		40 970	54,5 %	421	90,5 %	
Personkunder	1	30 518	40,6 %	3	0,7 %	
	2	3 460	4,6 %	11	2,3 %	
	3	215	0,3 %	31	6,6 %	
Personkunder totalt		34 192	45,5 %	44	9,5 %	
Sum		75 162	100,0 %	466	100,0 %	

7. INNSKUDD FRA KUNDER FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK		Mill. kroner	KONSERN	
31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
25 945	26 797	Personkunder	26 798	25 946
9 332	10 072	Offentlig	10 073	9 332
485	442	Primærnæring	442	485
2 257	1 672	Industri	1 672	2 257
797	519	Utvikling av eiendom	507	782
1 002	978	Oppføring av bygninger	978	1 002
2 778	2 892	Eiendomsdrift	2 892	2 778
552	598	Transport	598	552
1 016	1 005	Varehandel	1 005	1 016
172	147	Hotell og restaurant	147	172
215	207	Borettslag	207	215
5 265	5 176	Forretningsmessig tjenesteyting	5 176	5 265
5 761	6 026	Sosial tjenesteyting	6 026	5 761
17	16	Påløpte renter	16	17
55 593	56 546	Sum innskudd fra kunder	56 537	55 580

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

8. UTLÅN FORDELT PÅ SEKTORER OG NÆRINGER

MORBANK		Mill. kroner	KONSERN	
31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
32 896	28 575	Personkunder	67 282	63 844
413	550	Offentlig	551	413
858	947	Primærnæring	948	858
1 136	971	Industri	972	1 136
4 162	4 756	Utvikling av eiendom	4 663	4 113
1 516	1 516	Oppføring av bygninger	1 518	1 516
16 282	18 019	Eiendomsdrift	18 039	16 280
667	668	Transport	669	667
1 148	1 051	Varehandel	1 052	1 148
611	301	Hotell og restaurant	301	611
1 439	1 095	Borettslag	1 096	1 438
1 072	1 150	Forretningsmessig tjenesteyting	1 151	1 072
4 814	4 978	Sosial tjenesteyting	4 983	4 814
144	135	Opptjente renter	173	175
67 158	64 713	Sum brutto utlån	103 400	98 086
562	450	Nedskrivninger på utlån	458	568
66 595	64 263	Sum netto utlån	102 942	97 518

* Nedskrivninger knytter seg kun til utlån og omfatter ikke nedskrivninger på ubenyttede kreditter og garantier.

Presentasjonen av næringer baserer seg på offentlige næringskoder og er gruppert slik konsernet rapporterer disse internt.

9. ANSVARLIG KAPITAL OG KAPITALDEKNING

MORBANK		Mill. kroner	KONSERN	
31.12.17	31.12.18		31.12.18	31.12.17
9 970	10 518	Sum balanseført egenkapital	11 845	11 108
Kjernekapital				
-1 074	-1 075	Egenkapital som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-1 075	-1 088
-94	-189	Del av resultat som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-189	-94
-15	-22	Fradrag for immaterielle eiendeler og utsatt skattefordel	-22	-15
-20	-24	Fradrag for forsvarlig verdsettelse (AVA)	-21	-21
	-37	Andre fradrag	-21	
8 767	9 171	Sum ren kjernekapital	10 517	9 890
Annen kjernekapital				
1 075	1 075	Hybridkapital	1 075	1 075
0	0	Fradrag i annen kjernekapital	0	
9 842	10 246	Sum kjernekapital	11 591	10 965
Tilleggskapital utover kjernekapital				
1 404	1 604	Ansvarlig lånekapital	1 604	1 404
-22	-99	Fradrag i tilleggskapitalen	-99	-22
1 382	1 505	Sum tilleggskapital	1 505	1 382
11 224	11 751	Netto ansvarlig kapital	13 096	12 347
Minimumskrav ansvarlig kapital Basel II beregnet etter standardmetoden:				
3	3	Engasjement med lokale og regionale myndigheter	3	3
59	51	Engasjement med institusjoner	20	17
168	148	Engasjement med foretak	150	170
475	452	Engasjement med massemarked	537	498
3 048	3 104	Engasjement med pantesikkerhet i eiendom	4 213	3 991
47	76	Engasjement som er forfalt	80	47
0	2	Engasjement som er høyrisiko	2	0
284	403	Engasjement i obligasjoner med fortrinnsrett	86	79
143	299	Engasjement i egenkapitalposisjoner	151	43
43	49	Engasjement øvrig	62	44
4 270	4 587	Kapitalkrav for kreditt- og motpartsrisiko	5 304	4 892
1	1	Kapitalkrav for posisjons-, valuta- og varerisiko	1	1
219	240	Kapitalkrav for operasjonell risiko	298	280
23	0	CVA tillegg	0	65
0	0	Fradrag i kapitalkravet	0	0
4 513	4 828	Sum minimumskrav til ansvarlig kapital	5 603	5 238
56 401	60 354	Risikovektet balanse (beregningsgrunnlag)	70 036	65 475
15,5 %	15,2 %	Ren kjernekapitaldekning i %	15,0 %	15,1 %
17,5 %	17,0 %	Kjernekapitaldekning i %	16,6 %	16,7 %
19,9 %	19,5 %	Kapitaldekning i %	18,7 %	18,9 %
8,4 %	7,9 %	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,2 %	9,2 %

Mill. kroner	Samarbeidende grupper	
	31.12.2018	31.12.2017
Forholdsmessig andel ren kjernekapital	184	111
Forholdsmessig andel kjernekapital	199	126
Forholdsmessig andel ansvarlig kapital	226	140
fradrag for interne eliminerings	-187	-124
Ren kjernekapital etter forholdsmessig konsolidering	10 513	9 877
Kjernekapital etter forholdsmessig konsolidering	11 603	10 967
Ansvarlig kapital etter forholdsmessig konsolidering	13 134	12 363
Forholdsmessig andel av beregningsgrunnlag	1 336	793
fradrag for interne eliminerings	-484	-147
Risikovektet balanse etter forholdsmessig konsolidering	70 888	66 121
Ren kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering i %	14,8 %	14,9 %
Kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering i %	16,4 %	16,6 %
Kapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering i %	18,5 %	18,7 %
Uvektet kjernekapitalandel etter forholdsmessig konsolidering (Leverage ratio)	9,1 %	9,2 %

10. VIRKELIG VERDI AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

Klassifisering av finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter er klassifisert i ulike nivåer.

Nivå 1:

Omfatter finansielle eiendeler og forpliktelser verdsatt ved bruk av ukorrigerede observerbare markedsverdier. Dette omfatter noterte aksjer, derivater som handles på aktive markedsplasser, øvrige verdipapirer med noterte markedsverdier.

Nivå 2:

Instrumenter verdsatt basert på verdsettelsesteknikker hvor alle forutsetninger (all input) er basert direkte eller indirekte på observerbare markedsdata. Verdier her kan hentes fra eksterne markedsaktører eller avstemmes mot eksterne markedsaktører som tilbyr slike tjenester.

Nivå 3:

Instrumenter er basert på verdsettelsesteknikker hvor minst en vesentlig forutsetning ikke kan støttes basert på observerbare markedsverdier. I denne kategorien inngår investeringer i unoterte selskaper og fastrenteutlån hvor det ikke foreligger nødvendig markedsinformasjon.

For ytterligere beskrivelse henvises det til note 21 virkelig verdi av finansielle instrumenter i årsregnskapet for 2017.

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			31.12.2018	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
				Eiendeler innregnet til amortisert kost				
1 287		1 287		Kontanter og fordringer på sentralbanker	1 288		1 288	
3 010		3 010		Utlån til kredittinstitusjoner	119		119	
37 656			37 656	Netto utlån til kunder (flytende rente)	97 228			97 228
				Eiendeler innregnet til virkelig verdi				
5 714			5 714	Netto utlån til kunder (fast rente)	5 714			5 714
20 893			20 893	Netto utlån til kunder (boliglån)				
17 691		17 691		Obligasjoner og sertifikater	14 598		14 598	
369	5		364	Aksjer	370	5		365
197		197		Finansielle derivater	619		619	
86 817	5	22 185	64 627	Sum finansielle eiendeler	119 936	5	16 624	103 307
				Gjeld innregnet til amortisert kost				
2 261		2 261		Gjeld til kredittinstitusjoner	1 918		1 918	
56 546			56 546	Innskudd fra kunder	56 537			56 537
18 027		18 081		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	48 323		48 443	
1 604		1 601		Ansvarlig lånekapital	1 604		1 601	
				Gjeld innregnet til virkelig verdi				
179		179		Finansielle derivater	179		179	
78 617	0	22 122	56 546	Sum finansiell gjeld	108 561	0	52 141	56 537

MORBANK				Mill. kroner	KONSERN			
Innregnet verdi	Virkelig verdi			31.12.2017	Innregnet verdi	Virkelig verdi		
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3			Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
				Eiendeler innregnet til amortisert kost				
1 143		1 143		Kontanter og fordringer på sentralbanker	1 143		1 143	
3 516		3 516		Utlån til kredittinstitusjoner	236		236	
60 279			60 279	Netto utlån til kunder (flytende rente)	91 202			91 202
				Eiendeler innregnet til virkelig verdi				
6 316			6 316	Netto utlån til kunder (fast rente)	6 316			6 316
12 660		12 660		Obligasjoner og sertifikater	13 468		13 468	
572	5		567	Aksjer	572	5		567
385		385		Finansielle derivater	754		754	
84 871	5	17 704	67 162	Sum finansielle eiendeler	113 691	5	15 601	98 085
				Gjeld innregnet til amortisert kost				
974		974		Gjeld til kredittinstitusjoner	902		902	
55 593			55 593	Innskudd fra kunder	55 580			55 580
17 848		17 944		Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	44 343		44 648	
1 404		1 415		Ansvarlig lånekapital	1 404		1 415	
				Gjeld innregnet til virkelig verdi				
283		283		Finansielle derivater	306		306	
76 102	0	20 616	55 593	Sum finansiell gjeld	102 535	0	47 271	55 580

Bevegelse kategori 3

KONSERN

Mill. kroner	Utlån og fordringer på kunder	Herav kredittrisiko	Aksjer
Innregnet verdi 01.01.2017	7 514	-14	509
Tilgang 2017	235		21
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Verdiendringer ført i perioden	-48	12	59
Avgang 2017	-1 385		-22
Innregnet verdi 31.12.2017	6 316	-2	567
Tilgang 2018	1 334		66
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Verdiendringer ført i perioden	-69	1	45
Avgang 2018	-1 867		-13
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)			-300
Innregnet verdi 31.12.2018	5 714	-1	365

MORBANK

Mill. kroner	Utlån og fordringer på kunder	Herav kredittrisiko	Aksjer
Innregnet verdi 01.01.2017	7 514	-14	509
Tilgang 2017	235		21
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Verdiendringer ført i perioden	-48	12	59
Avgang 2017	-1 385		-22
Innregnet verdi 31.12.2017	6 316	-2	567
Reklassifisering boliglån til virkelig verdi	25 002		
Tilgang 2018	1 334		66
Herav overført fra nivå 1 eller 2	0		
Netto overføring av boliglån til datterselskap	-1 686		
Verdiendringer ført i perioden	-69	1	45
Avgang 2018	-1 867		-13
Reklassifisert som tilknyttet selskap (TS)			-300
Innregnet verdi 31.12.2018	29 030	-1	365

Sensitivitetsanalyse

Verdiendringer som følge av endring av kredittspread på 10 basispunkter.

KONSERN / MORBANK

Mill. kroner	31.12.2018	31.12.2017
Utlån til kunder	18	16
- herav lån til bedriftsmarked (BM)	4	5
- herav lån til personmarked (PM)	14	11

11. MOTREGNING

KONSERN

	31.12.2018	31.12.2018 (1)	31.12.2017	31.12.2017 (1)
Mill. kroner		nettopresentert		nettopresentert
Eiendeler				
Finansielle derivater	619	447	754	507
Gjeld				
Finansielle derivater	179	7	306	58

MORBANK

	31.12.2018	31.12.2018 (1)	31.12.2017	31.12.2017 (1)
Mill. kroner		nettopresentert		nettopresentert
Eiendeler				
Finansielle derivater	197	118	385	180
Gjeld				
Finansielle derivater	179	101	283	78

(1) Viser eiendeler og forpliktelser dersom banken og konsernet hadde nettoført sine finansielle derivater mot hver enkelt motpart.

Banken og konsernets motregningsrett følger alminnelig norsk lov. Banken og Sparebanken Sør Boligkreditt AS har gjennom ISDA avtaler adgang til å motregne annet mellomværende dersom visse hendelser inntreffer. Beløpene er ikke motregnet i balansen fordi transaksjonene som regel ikke gjøres opp på nettogrunnlag.

12. OBLIGASJONGJELD OG ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Verdipapirgjeld - konsern

Mill. kroner	31.12.2018	31.12.2017
Obligasjoner, nominell verdi	47 969	43 990
Verdireguleringer	170	125
Påløpte renter	184	228
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	48 323	44 343

Endring i verdipapirgjeld - konsern

Mill. kroner	31.12.2017	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2018
Obligasjoner, nominell verdi	43 990	13 770	-10 052	261	47 969
Verdireguleringer	125			45	170
Påløpte renter	228			-44	184
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	44 343	13 770	-10 052	262	48 323

Verdipapirgjeld - morbank

Mill. kroner	31.12.2018	31.12.2017
Obligasjoner, nominell verdi	17 904	17 580
Verdireguleringer	13	99
Påløpte renter	110	169
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	18 027	17 848

Endring i verdipapirgjeld - morbank

Mill. kroner	31.12.2017	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2018
Obligasjoner, nominell verdi	17 580	3 900	-3 656	-80	17 904
Verdireguleringer	99			-86	13
Påløpte renter	169			-59	110
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	17 848	3 900	-3 656	-225	18 027

Endring i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån – morbank og konsern

Mill. kroner	31.12.2017	Emittert	Forfalt/ innløst	Andre endringer i perioden	31.12.2018
Ansvarlig lån	1 400	600	-400		1 600
Påløpt rente	4				4
Sum ansvarlig lånekapital	1 404	600	-400	0	1 604

13. EGENKAPITALBEVISEIERE

De 20 største egenkapitalbevisiere pr 31.12.18

NAVN	ANTALL	ANDEL AV	NAVN	ANTALL	ANDEL AV
	EKB	EKB-KAP. %		EKB	EKB-KAP. %
1. Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør	7 988 679	51,00	11. Allumgården AS	151 092	0,96
2. Arendal Kom. pensjonskasse	450 000	2,87	12. Merrill Lynch	147 977	0,94
3. EIKA utbytte VPF c/o Eika kapitalforv.	434 214	2,77	13. Svenska Handelsbanken AB	100 000	0,64
4. Pareto AS	417 309	2,66	14. Ottersland AS	100 000	0,64
5. Bergen Kom. Pensjonskasse	376 231	2,40	15. Wenaas Kapital AS	94 585	0,60
6. Glastad Invest AS	368 765	2,35	16. MP Pensjon PK	85 523	0,55
7. Holta Invest AS	310 076	1,98	17. Artel AS	82 131	0,52
8. Otterlei Group AS	236 563	1,51	18. Profond AS	77 115	0,49
9. Wenaasgruppen AS	186 000	1,19	19. Apriori Holding AS	72 575	0,46
10. Gumpen Bileiendom AS	174 209	1,11	20. Varodd AS	70 520	0,45
Totalt - 10 største eiere	10 942 046	69,85	Totalt - 20 største eiere	11 923 564	76,12

Eierbrøken pr. 01.01.2018 var 17,9 prosent. Hybridkapitalen som er klassifisert som egenkapital er holdt utenfor ved beregning av eierbrøk.

Sparebanken Sør eier 5 168 egne egenkapitalbevis pr. 31.12.2018. Eierandelskapitalen utgjorde 783 197 200 kroner, fordelt på 15 663 944 egenkapitalbevis, pålydende 50 kroner.

Risikostyringen sikrer at konsernets risikoeksponering til enhver tid er kjent og bidrar til at konsernet når sine strategiske mål, samt at lover, forskrifter og krav fra myndigheter etterleves. Det er fastsatt styringsmål for konsernets samlede risikonivå, og konkrete styringsmål innenfor de enkelte risikoområdene. Det er etablert systemer for måling, styring og kontroll av risiko. Kapitalstyringen skal sikre at konsernet har en god kjernekapitaldekning, finansiell stabilitet og en tilfredsstillende avkastning i forhold til risikoprofil. Konsernets kapitaldekning og risikoeksponering følges opp gjennom periodiske rapporter.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som faren for tap som følge av at kunder eller motparter ikke kan overholde sine forpliktelser. En av de vesentligste risikofaktorene knyttet til Sparebanken Sørs virksomhet er kredittrisiko. Bankens fremtidige tapsutvikling vil også påvirkes av den generelle konjunkturutvikling, og et av de viktigste områdene for bankens risikostyring er dermed knyttet til kredittgivning og prosesser rundt dette.

Kredittrisikoen styres gjennom konsernets strategi- og policydokumenter, kredittrutiner, kredittprosesser, scoring- modeller og bevilgningsfullmakter.

Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår hovedsakelig som følge av konsernets usikrede transaksjoner i rente-, valuta- og egenkapitalmarkedene, og kan inndeles i renterisiko, valutarisiko, aksjerisiko og spreadrisiko. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i rentenivå, markedspriser og/eller kurser. Det er styrevedtatte retningslinjer og rammer for styring av markedsrisiko.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risiko knyttet til Sparebanken Sørs evne til å finansiere sin utlånsvekst og innfri sine låneforpliktelser til markedsbetingelser. Likviditetsrisiko omfatter også risikoen for at finansielle markeder som konsernet ønsker å benytte ikke fungerer. Retningslinjer og rammer for styring av likviditetsrisiko er fastsatt av styret.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er den risiko banken har som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller misligheter, eller eksterne hendelser. Eksempler på operasjonelle risikoforhold kan være uønskede handlinger og hendelser som bl.a. svikt i IT-systemer, hvitvasking, korrupsjon, underslag, innsidehandel, bedrageri, ran, trusler mot ansatte, fullmaktsbrudd og brudd på vedtatte rutiner m.m.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risiko for uventede inntektssvingninger fra andre forhold enn kredittrisiko, likviditetsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Dette kan bl.a. oppstå som følge av at myndighetene innfører endring i reguleringer, eller ved gjennomføring av finans- eller pengepolitiske tiltak, herunder endringer i skatte-, avgifts- og valutilovgivningen, som vil kunne påvirke virksomheten negativt.

Det er en forutsetning for Sparebanken Sør at risiko skal være undergitt en aktiv og tilfredsstillende styring, basert på styrevedtatte målsettinger og rammer for risikoeksponering og risikotoleranse.

Kvartalsvis utvikling

Resultat (Mill. kroner)	4. kvartal 2018	3. kvartal 2018	2. kvartal 2018	1. kvartal 2018	4. kvartal 2017
Netto renteinntekter	447	424	433	425	439
Netto provisjonsinntekter	82	78	84	74	78
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	-49	-3	28	26	58
Sum andre driftsinntekter	3	-2	21	2	9
Sum netto inntekter	483	497	566	527	584
Sum driftskostnader før tap	255	200	218	212	210
Driftsresultat før tap	228	297	348	315	374
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	-44	3	5	0	-12
Resultat før skattekostnad	272	294	343	315	386
Skattekostnad	68	75	65	77	74
Resultat for perioden	204	219	278	238	312

Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital

Netto renteinntekter	1,46 %	1,40 %	1,48 %	1,49 %	1,54 %
Netto provisjonsinntekter	0,27 %	0,26 %	0,29 %	0,26 %	0,27 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	-0,16 %	-0,01 %	0,10 %	0,09 %	0,20 %
Andre driftsinntekter	0,01 %	-0,01 %	0,07 %	0,01 %	0,03 %
Sum netto inntekter	1,58 %	1,64 %	1,93 %	1,85 %	2,05 %
Sum driftskostnader før tap	0,83 %	0,66 %	0,74 %	0,75 %	0,74 %
Driftsresultat før tap	0,74 %	0,98 %	1,19 %	1,11 %	1,32 %
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	-0,14 %	0,01 %	0,02 %	0,00 %	-0,04 %
Resultat før skattekostnad	0,89 %	0,97 %	1,17 %	1,11 %	1,36 %
Skattekostnad	0,22 %	0,25 %	0,22 %	0,27 %	0,26 %
Resultat for perioden	0,67 %	0,72 %	0,95 %	0,84 %	1,10 %

Nøkkeltall resultat

Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	7,2 %	7,8 %	10,1 %	8,5 %	12,0 %
Kostnader i % av inntekter	52,8 %	40,2 %	38,5 %	40,2 %	36,0 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto innt. fra finans. instr.	48,0 %	40,0 %	40,5 %	42,3 %	39,9 %

Nøkkeltall balanse

Forvaltningskapital	121 125	121 702	118 479	116 319	114 310
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	121 400	120 100	117 400	115 300	112 800
Netto utlån til kunder	102 942	101 868	100 529	98 690	97 518
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	5,6 %	6,1 %	6,2 %	6,5 %	7,2 %
Innskudd fra kunder	56 537	56 460	57 264	54 899	55 580
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	1,7 %	3,4 %	2,8 %	4,0 %	7,8 %
Innskudd i % av netto utlån	54,9 %	55,4 %	57,0 %	55,6 %	57,0 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)	11 845	11 666	11 478	11 233	11 108
Tap i prosent av netto utlån, annualisert	-0,17 %	0,04 %	0,02 %	0,00 %	-0,05 %
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån	0,21 %	0,26 %	0,26 %	0,32 %	0,28 %

Andre nøkkeltall

Likviditetsreserve (LCR) konsern	190,0 %	177 %	167 %	165 %	139 %
Ren kjernekapitaldekning tillegg andel av resultat	15,0 %	15,0 %	15,3 %	15,2 %	15,1 %
Ren kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering av deleide selskaper	14,8 %	14,8 %	15,0 %	15,0 %	14,9 %
Kjernekapitaldekning	16,6 %	16,6 %	16,9 %	16,8 %	16,7 %
Kapitaldekning	18,7 %	19,1 %	19,1 %	18,9 %	18,9 %
Ren kjernekapital	10 517	10 339	10 236	10 079	9 890
Kjernekapital	11 591	11 413	11 310	11 153	10 965
Netto ansvarlig kapital	13 096	13 162	12 812	12 535	12 347
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,2 %	9,0 %	9,2 %	9,2 %	9,2 %
Antall ekspedisjonssteder	34	34	34	34	34
Antall årsverk i bankvirksomheten	434	431	419	427	432

Nøkkeltall egenkapitalbeviset

Egenkapitalbevisbrøk, vektet gjennomsnitt for perioden	17,9 %	17,9 %	17,9 %	17,9 %	18,7 %
Antall utstedte bevis	15 663 943	15 663 944	15 663 944	15 663 944	15 663 944
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (morbank)	2,8	1,6	2,5	1,9	2,8
Resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis (konsern)	2,2	2,2	2,9	2,6	3,6
Utbytte siste år pr. egenkapitalbevis	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	123,2	120,9	118,9	116,1	120
Kurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9
Børskurs ved utgangen av perioden	96,9	99,8	97,2	98,6	104

	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014*	31.12.2013*
Resultat (Mill. kroner)						Proforma
Netto renteinntekter	1 728	1 679	1 565	1 544	1 511	1 443
Netto provisjonsinntekter	318	312	293	300	284	252
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	2	88	224	-66	184	201
Sum andre driftsinntekter	25	18	28	14	23	22
Sum netto inntekter	2 073	2 097	2 110	1 792	2 002	1 918
Sum driftskostnader før tap	885	811	787	817	834	800
Driftsresultat før tap	1 188	1 286	1 323	975	1 168	1 118
Tap på utlån og garantier	-36	20	50	97	268	126
Resultat før skattekostnad	1 224	1 266	1 273	878	900	992
Skattekostnad	285	282	284	231	215	219
Resultat for perioden	939	984	989	647	685	773
Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital						
Netto renteinntekter	1,46 %	1,53 %	1,49 %	1,58 %	1,60 %	1,60 %
Netto provisjonsinntekter	0,27 %	0,28 %	0,28 %	0,31 %	0,30 %	0,28 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,00 %	0,08 %	0,21 %	-0,07 %	0,20 %	0,22 %
Andre driftsinntekter	0,02 %	0,02 %	0,03 %	0,01 %	0,02 %	0,03 %
Sum netto inntekter	1,75 %	1,92 %	2,01 %	1,83 %	2,12 %	2,13 %
Sum driftskostnader før tap	0,75 %	0,74 %	0,75 %	0,83 %	0,88 %	0,89 %
Driftsresultat før tap	1,00 %	1,17 %	1,26 %	0,99 %	1,24 %	1,24 %
Tap på utlån og garantier	-0,03 %	0,02 %	0,05 %	0,10 %	0,28 %	0,14 %
Resultat før skattekostnad	1,03 %	1,16 %	1,21 %	0,90 %	0,96 %	1,10 %
Skattekostnad	0,24 %	0,26 %	0,27 %	0,24 %	0,23 %	0,24 %
Resultat for regnskapsåret	0,79 %	0,90 %	0,94 %	0,66 %	0,73 %	0,86 %
Nøkkeltall resultat						
Egenkapitalavkastning etter skatt (justert for hybridkapital)	8,5 %	9,7 %	11,3 %	8,4 %	10,1 %	12,3 %
Kostnader i % av inntekter	42,7 %	38,7 %	37,3 %	45,6 %	41,7 %	41,7 %
Kostnader i % av inntekter, ekskl. netto inntekter fra finansielle instrumenter	42,7 %	40,4 %	41,7 %	44,0 %	45,9 %	46,6 %
Nøkkeltall balanse						
Forvaltningskapital	121 125	114 310	105 455	101 334	94 062	93 758
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	118 600	109 500	104 950	98 000	94 300	90 200
Netto utlån til kunder	102 942	97 518	90 928	88 387	80 913	77 450
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	5,6 %	7,2 %	2,9 %	9,2 %	4,5 %	6,8 %
Innskudd fra kunder	56 537	55 580	51 562	48 349	48 250	43 740
Innskuddsvekst i % siste 12 mnd.	1,7 %	7,8 %	6,6 %	0,2 %	10,3 %	8,3 %
Innskudd i % av netto utlån	54,9 %	57,0 %	56,7 %	54,7 %	59,6 %	56,5 %
Egenkapital (inkl. hybridkapital)	11 845	11 108	10 051	8 263	7 157	6 658
Tap i prosent av netto utlån, annualisert	-0,03 %	0,02 %	0,05 %	0,11 %	0,33 %	0,16 %
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån	0,21 %	0,28 %	0,30 %	0,47 %	0,71 %	0,60 %
Andre nøkkeltall						
Likviditetsreserve (LCR) konsern	190,0 %	139,0 %	128,0 %	108,0 %		
Ren kjernekapitaldekning etter forholdsmessig konsolidering av deleide selskaper	14,8 %	14,9 %	14,7 %	12,7 %	13,1 %	12,8 %
Kjernekapitaldekning	16,6 %	16,7 %	16,0 %	13,5 %	14,4 %	14,2 %
Kapitaldekning	18,7 %	18,9 %	17,9 %	15,5 %	15,1 %	15,1 %
Ren kjernekapital	10 517	9 890	9 114	7 700	7 092	6 376
Kjernekapital	11 591	10 965	9 939	8 210	7 792	7 076
Netto ansvarlig kapital	13 096	12 347	11 121	9 388	8 170	7 522
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	9,2 %	9,2 %	8,6 %	7,0 %	7,0 %	
Antall ekspedisjonssteder	34	34	34	40	40	44
Antall årsverk i bankvirksomheten	434	432	439	449	454	489
Nøkkeltall egenkapitalbevis						
Egenkapitalbevisbrøk før disponering av resultat	17,9 %	18,7 %	19,8 %	13,5 %	14,1 %	7,1 %
Antall utstedte bevis	15 663 944	15 663 944	15 663 944	4 768 674	4 768 674	1 250 000
Resultat pr. egenkapitalbevis (morbank)	7,7	8,9	8,5	10,6	12,2	10,3
Resultat pr. egenkapitalbevis (konsern)	10,1	11,2	10,7	17,6	20,3	18,1
Utbytte siste år pr. egenkapitalbevis (morbank)	6,0	6,0	6,0	9,0	10,0	10,0
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	123,2	120,0	115,2	219,0	212,0	187,0
Kurs/bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	0,8	0,9	0,8	0,6	0,9	0,8
Børskurs ved utgangen av perioden	96,9	104,0	91,3	139,0	196,0	150,0

Urevidert

* Eksklusive negativ goodwill.

Beregninger

	4. kv. 2018	3. kv. 2018	2. kv. 2018	1. kv. 2018	4. kv. 2017	31.12. 2018	31.12. 2017
Mill. kroner							
Egenkapitalavkastning justert for hybridkapital							
Resultat etter skatt	204	219	278	238	312	939	984
Betalte renter hybridkapital	-12	-12	-20	-12	-12	-56	-47
Resultat etter skatt, inkludert renter hybridkapital	193	207	258	226	300	884	937
IB Egenkapital	11 666	11 478	11 233	11 108	10 831	11 108	10 051
IB Hybridkapital	-1 075	-1 075	-1 075	-1 075	-1 075	-1 075	-825
IB Egenkapital ekskl. hybridkapital	10 591	10 403	10 158	10 033	9 756	10 033	9 226
UB Egenkapital	11 845	11 666	11 478	11 233	11 108	11 845	11 108
UB Hybridkapital	-1 075	-1 075	-1 075	-1 075	-1 075	-1 075	-1 075
UB Egenkapital ekskl. hybridkapital	10 770	10 591	10 403	10 158	10 033	10 770	10 033
Snitt egenkapital	11 756	11 572	11 356	11 171	10 970	11 477	10 580
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	10 681	10 497	10 281	10 096	9 895	10 402	9 630
Egenkapitalavkastning	6,9 %	7,5 %	9,8 %	8,6 %	11,3 %	8,2 %	9,3 %
Egenkapitalavkastning ekskl. hybridkapital	7,2 %	7,8 %	10,1 %	9,1 %	12,0 %	8,5 %	9,7 %
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital							
Netto renteinntekter	447	424	433	425	439	1 729	1 679
Renter hybridkapital	-11,7	-12	-20	-12	-12	-56	-47
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	435	412	413	413	427	1 674	1 632
Gjennomsnittlig forv.kap.	121 400	117 399	117 400	115 300	112 800	118 600	109 500
I % av gjennomsnittlig forv.kapital	1,42 %	1,39 %	1,41 %	1,45 %	1,50 %	1,41 %	1,49 %
Driftskostnader, justert for omdanning av pensjonsordning							
Driftskostnader	255	200	218	212	210	884	811
Omdanning av pensjonsordning					8		8
Driftskostnader, justert for omdanning av pensjonsordning	255	200	218	212	218	884	819
Ordinær drift (justert resultat)							
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	435	412	413	413	427	1 674	1 632
Netto provisjonsinntekter	82	78	84	74	78	318	312
Resultatandel tilknyttede selskaper (ekskl. verdijustering Balder Betaling/Vipps)	-4	-1	-4			-9	
Sum andre driftsinntekter	7	-	2	2	9	11	18
Driftskostnader, justert for omdanning av pensjonsordning	255	200	218	212	218	884	819
Ordinær drift (justert resultat), før skatt	265	289	277	277	296	1 110	1 143
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser							
Netto renteinntekter, inkl. renter hybridkapital	435	412	413	413	427	1 674	1 632
Netto provisjonsinntekter	82	78	84	74	78	318	312
Resultatandel tilknyttede selskaper (ekskl. verdijustering Balder Betaling/Vipps)	-4	-1	-4				
Andre driftsinntekter	7	-	2	2	9	11	18
Driftskostnader, justert for omdanning av pensjonsordning	255	200	218	212	218	884	819
Tap på utlån, garantier og ubenyttede kreditter	-44	3	5	-	-12	-36	20
Resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	309	286	272	277	308	1 155	1 123
Skatt (25 %)	77	72	68	69	77	289	281
Ordinær drift / justert resultat etter tap, etter skatt	232	215	204	208	231	866	842
Snitt egenkapital ekskl. hybridkapital	10 681	10 497	10 281	10 096	9 895	10 402	9 630
Egenkapitalavkastning resultat ekskl. Finans og justert for engangshendelser	8,6 %	8,1 %	8,0 %	8,3 %	9,3 %	8,3 %	8,7 %
Gjennomsnitt renter / maringer							
Gjennomsnittlig utlånsrente PM (avkastning)	2,74 %	2,62 %	2,65 %	2,69 %	2,72 %		2,78 %
Gjennomsnittlig utlånsrente BM (avkastning)	3,36 %	3,26 %	3,42 %	3,26 %	3,20 %		3,32 %
Gjennomsnittlig innskuddsrente PM	0,82 %	0,81 %	0,81 %	0,82 %	0,81 %		0,82 %
Gjennomsnittlig innskuddsrente BM	1,12 %	1,04 %	1,00 %	0,97 %	0,92 %		1,03 %
Gjennomsnittlig 3 mnd NIBOR	1,19 %	1,06 %	1,07 %	0,95 %	0,81 %		0,89 %
Utlånsmargin PM (utlånsrente - 3 mnd. NIBOR)	1,55 %	1,56 %	1,58 %	1,74 %	1,91 %		1,89 %
Utlånsmargin BM (utlånsrente - 3 mnd. NIBOR)	2,17 %	2,20 %	2,35 %	2,31 %	2,39 %		2,43 %
Innskuddsmargin PM (3 mnd. NIBOR - innskuddsrente)	0,37 %	0,25 %	0,26 %	0,13 %	0,00 %		0,07 %
Innskuddsmargin BM (3 mnd. NIBOR - innskuddsrente)	0,07 %	0,02 %	0,07 %	-0,02 %	-0,11 %		-0,14 %

I styrets beretning og i regnskapspresentasjoner er det referert til enkelte justerte resultater som ikke er definert i IFRS (alternative resultatmål eller alternative performance measures (APM)). For definisjoner av Sparebankens Sørs alternative resultatmål se eget avsnitt.

Alternative resultatmål – APM

Sparebanken Sør presenterer alternative resultatmål (APM'er) som gir nyttig informasjon for å supplere regnskapet. Målene er ikke definert i IFRS (International Financial Reporting Standards) og er nødvendigvis ikke direkte sammenlignbare med andre selskapers resultatmål. Alternative resultatmål er ikke ment å erstatte eller overskygge regnskapstallene etter IFRS, men er inkludert i våre rapporter for å få frem den underliggende driften på en bedre måte.

Nøkkeltall som er regulert i IFRS eller annen lovgivning er ikke regnet som alternative resultatmål. Det samme gjelder for ikke-finansiell informasjon. Sparebanken Sør sine alternative resultatmål er presentert i oversiktene nøkkeltall, beregninger og styrets beretning. Alle APM'er presentert med sammenligningstall. APM'ene som nevnt under har vært brukt konsistent over tid.

Sparebanken Sør's alternative resultatmål og definisjoner

APM	Definisjon
Egenkapitalavkastning	EK avkastning gir relevant informasjon om konsernets lønnsomhet ved å måle evne til å generere lønnsomhet fra aksjonærens investering. Egenkapitalavkastning er ett av konsernets viktigste finansielle måltall, og beregnes som: Resultat etter skatt i perioden (justert for rente på hybridkapital), dividert på gjennomsnittlig egenkapital (justert for hybridkapital).
Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis (inkludert utbytte)	Nøkkeltallet gir informasjon om verdien av bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis. Dette for å gi leseren en mulighet til å vurdere rimeligheten av egenkapitalbevisets børskurs. Bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis blir kalkulert som egenkapitalbevisernes andel av egenkapitalen (eksklusive hybridkapital) ved utløpet av perioden, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis.
Resultat / utvannet resultat pr. egenkapitalbevis	Nøkkeltallet gir informasjon om resultat/utvannet pr. egenkapitalbevis i perioden. Resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet ved resultat etter skatt multiplisert med eierbrøken, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis. Utvannet resultat pr. egenkapitalbevis er beregnet ved majoritetsinsteresser multiplisert med eierbrøken, dividert på antall utstedte egenkapitalbevis.
Utlånsvekst i % siste 12 mnd.	Utlånsvekst siste 12 mnd. gir informasjon om aktivitet og vekst i konsernets utlånsvirksomhet. Banken benytter Sparebanken Sør Boligkreditt (SSBK) som et finansieringsinstrument og tallene inkluderer lån som er overført til selskapet da det er den samlede veksten som er relevant å sammenlikne. Utlånsveksten er beregnet som brutto utlån inkludert lån overført til SSBK ved periodeslutt minus brutto utlån inkludert lån overført til SSBK på samme tid året før, dividert på brutto utlån inkludert lån overført til SSBK på samme tid året før.
Innskuddvekst i % siste 12 mnd.	"Innskuddvekst siste 12 måneder gir informasjon om aktivitet og vekst innenfor likviditetsstyringen i banken. Innskuddvekst er beregnet som innskudd ved periodeslutt minus innskudd på samme tid året før, dividert på innskudd på samme tid året før."
«Kostnadsprosent (Kostnader i % av inntekter)»	Gir informasjon om forholdet mellom inntekter og kostnader og regnes som et av Sparebanken Sørs viktigste måltall. Beregnes som sum driftskostnader dividert på sum inntekter.
Kurs/ bokført egenkapital pr. egenkapitalbevis	Måltallet benyttes til å sammenlikne børskursen mot bokført verdi. Denne benyttes ofte for å sammenlikne banker og blir beregnet som følger: Kurs på egenkapitalbeviset til Sparebanken Sør ved periodeslutt, dividert på bokført verdi pr. egenkapitalbevis.
Tap på utlån i prosent av netto utlån (annualisert)	"Måltall som viser tap på utlån i prosent av netto utlån. Beregnes som tap på utlån (inkludert tap på utlån på lån som er overført til SSBK) dividert på netto utlån, (inkludert utlån overført til SSBK) ved periodeslutt. Når informasjonen blir gitt for perioder som er kortere enn et år blir tap annualisert."
Brutto misligholdte engasjementer over 90 dager i % av brutto utlån	Nøkkeltallet blir presentert for å gi relevant informasjon knyttet til konsernets kreditteksponering. Nøkkeltallet beregnes ved at misligholdte lån (over 90 dager) divideres med brutto utlån, inkludert lån overført til SSBK ved periodeslutt.
Utlånsmargin (PM og BM)	Måler konsernets gjennomsnittlige margin på utlån, beregnet ved gjennomsnittlig rente på utlån i perioden, minus gjennomsnittlig 3 mnd. NIBOR i perioden. Gjennomsnittlig utlånsrente er beregnet som renteinntekt fra utlån til kunder dividert på gjennomsnittlig utlån til kunder i perioden.
Innskuddsmargin (PM og BM)	Måler konsernets gjennomsnittlige margin på innskudd, beregnet ved gjennomsnittlig 3 mnd. NIBOR i perioden, minus gjennomsnittlig rente på innskudd i perioden. Gjennomsnittlig innskuddsrente er beregnet som rentekostnader fra innskudd fra kunder dividert på gjennomsnittlig innskudd fra kunder i perioden.
Gjennomsnittlig utlånsrente	Se utlånsmargin (PM og BM) over
Gjennomsnittlig innskuddsrente	Se innskuddsmargin (PM og BM) over

Styret og administrerende direktør i Sparebanken Sør bekrefter at bankens og konsernets regnskap for 2018 er utarbeidet i samsvær med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysninger i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Videre bekreftes det at halvårsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer som selskapet står ovenfor.

Arendal, 7. februar 2019

Stein A. Hannevik
styrets leder

Inger Johansen
nestleder

Tom Erik Jebsen

Erling Holm

Marit Kittilsen

Mette Ramfjord Harv

Jan Erling Tobiassen
ansattes representant

Gunnhild Tveiten Golid
ansattes representant

Geir Bergskaug
adm. direktør

